

НОВИНИ ВІД ЮСТИЦІЇ

№23/24 (32/33)

Газета Головного управління юстиції у Чернівецькій області та Чернівецької обласної організації Союзу юристів України

19 грудня 2013 року

Загальна декларація прав людини – основа міжнародного правового захисту

10 грудня Україна і світ відзначили Міжнародний день захисту прав людини, який святкується за пропозицією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй на честь ухвалення 10 грудня 1948 року Загальної декларації прав людини, яка проголосила рівність усіх жителів планети перед законом.

Враховуючи важливе значення правової освіти в розбудові України як правової держави, вихованні громадян поваги до закону і прав людини, Указом Президента України «Про Всеукраїнський тиждень права» від 8 грудня 2008 року започатковане проведення Всеукраїнського тижня права щороку в тиждень, що включає 10 грудня.

2013 року Всеукраїнський тиждень права тривав від 9 до 14 грудня. Одним із завдань його заходів є сприяння тому, щоб українці не лише поглиблювали свої правові знання, але й навчалися їх застосовувати. Для цього Головне управління юстиції у Чернівецькій області та його територіальні органи у співпраці з місцевими органами виконавчої влади, місцевого самоврядування спрямовують власні зусилля на реалізацію державної політики у сфері правової освіти населення.

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Оскільки Всеукраїнський тиждень права відзначається в пам'ять проголошення Загальної декларації прав людини, нагадаємо про її роль в процесі захисту прав людини.

Принциповою засадою Загальної декларації прав людини є рівність правового статусу людей. Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Наділені розумом і совістю, вони повинні діяти один щодо одного в дусі братерства. Це положення конкретизоване у ст. 2 Декларації, яка проголошує рівність прав і свобод людей незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, політичних, або інших переконань, національного чи со-

ціального походження, майнового чи іншого стану, а також політичного, правового або міжнародного статусу країни чи території, до якої людина належить.

У Декларації особливо виділяється право людини на життя, свободу та особисту недоторканність (ст. 3). Окремі положення Декларації визначають права людини у її взаєминах із судовою владою. Це, зокрема, право на рівний захист перед законом і поновлення у правах в разі їхнього порушення. Кожна людина, обвинувачена у скоєнні злочину, вважається невинною доти, доки її вина не буде встановлена в законному порядку, шляхом прилюдного судового розгляду (ст. 9 - 11).

У Декларації зазначається також, що ніхто не може зазнавати безпідставного втручання в особисте й сімейне життя, а також безпідставного посягання на недоторканність житла, таємницю кореспонденції, честь і репутацію (ст. 12). Кожна людина має право вільно пересуватися та обирати місце проживання у межах тієї чи іншої держави. Вона має також право покидати будь-яку країну, в тому числі свою, і повертатися (ст. 13).

Ст. 15 Декларації проголошує право кожної людини на громадянство, зазначаючи

при цьому, що жодна людина не може бути безпідставно позбавлена громадянства або права змінити своє громадянство.

Декларація містить такі соціальні права, як:

- на соціальне забезпечення (ст. 22);
- на працю і вільний вибір роботи (ст. 23);
- на відпочинок і дозвілля (ст. 24);
- на життєвий рівень, необхідний для підтримання здоров'я та добробуту;
- на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, старості тощо (ст. 25);
- на освіту, вільну участь у культурному житті суспільства та користування благами наук, прогресу (ст. 26—27).

Декларація проголошує принцип гарантованості передбачених нею прав. Однією з таких гарантій є право людини на соціальний і міжнародний правопорядок, за якого відповідні права та свободи можуть бути повністю реалізовані.

Поряд з правами та свободами Декларація передбачає також обов'язки людини перед суспільством. Приздійсненні своїх прав і свобод кожна людина може зазнавати лише таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод

інших людей, а також забезпечення справедливих вимог моралі, суспільного порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві (ст. 29).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ПРО ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Враховуючи положення Загальної декларації прав людини, був розроблений другий розділ Конституції України – Основного закону нашої держави, який стосується прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

Права і свободи людини та їхні гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3 Конституції України).

Статтею 19 Конституції України передбачено, що людина має право робити все, за винятком того, що прямо заборонено чинним законодавством.

2 стор.

НОВИНИ

31 січня 2014 року набирає чинності нове положення зводу правил Європейського суду з прав людини, яким посилюються вимоги до скарг, що надходять до Суду. Очікуються дві якісні зміни. Перша стосується матеріалів і документів, які мають бути передані до Суду разом зі скаргами для її подальшого розгляду. У разі, якщо переданий комплект документів буде неповним, скарга буде відхилена. Друга зміна стосується терміну подачі скарги в Європейський суд з прав людини. Нині, відповідно до правил Суду, скарга може бути подана протягом шести місяців від моменту винесення рішення вищим національним судом держави. При цьому передбачена можливість переривання цього строку. Відтепер така можливість буде поширюватися лише на ті скарги, які будуть подані, у відповідності з новими правилами, в супроводі необхідного та повного комплексу документів.

Плата за послуги з утримання житла та прибудинкових територій в Україні стане меншою, якщо у сервісі були зриви або він надавався в неповному обсязі. Кабінет Міністрів України затвердив Порядок проведення перерахунку розміру плати за послуги з утримання будинків та прибудинкових територій у разі перерви в їхньому наданні або надання не в повному обсязі. Новий порядок визначає обов'язок виконавця вести облік доходів і витрат, кількісних і якісних показників надання послуг по кожному будинку і щодо кожної складової тарифу окремо і обов'язок інформувати споживачів про структуру і склад фактично понесених витрат, обсяг виконаних, запланованих робіт, а також про здійснення перерахунку. Порядок встановлює також, яким чином проводити перерахунок за умови отримання від споживачів актів-претензій і визначає умови, при яких перерахунок не проводиться.

Довідка про відсутність податкового боргу видається безкоштовно в паперовому або електронному вигляді протягом 5 робочих днів від дня отримання заяви про її надання. Це передбачено у новому Порядку видачі довідки про відсутність заборгованості з податків, зборів, платежів, що контролюються органами доходів і зборів, затвердженому Міністерством доходів і зборів України. Згідно з документом, для отримання такої довідки платнику податків необхідно звернутися з відповідною заявою до органу доходів і зборів за основним місцем свого обліку. Після отримання заяви Міндоходів проводить перевірку наявності або відсутності у платника податкового боргу як за основним місцем обліку, так і за неосновним (платник окремого податку). Отримати довідку можна також у Центрах обслуговування платників податків. Довідка дійсна протягом 10 календарних днів. Тому, в разі необхідності, по закінченню 10-денного терміну платнику слід повторно ініціювати її видачу.

ОГОЛОШЕННЯ

Керівник управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Чернівецькій області 25 грудня 2013 року від 10 до 13 год. та від 14 до 17 год. проведе виїзний прийом стосовно сприяння вирішенню проблемних питань, із якими звертаються громадяни до органів державної виконавчої служби, на базі Першотравневого відділу державної виконавчої служби Чернівецького міського управління юстиції за адресою: м. Чернівці, вул. 28 Червня, 11.

27 листопада 2013 року відбулася квартальна зустріч партнерів проекту USAID «Доступ до правосуддя та правової обізнаності в Україні», яка проводилася Міністерством юстиції України, Агенством США з міжнародного

розвитку та Головним управлінням юстиції у Чернівецькій області. Серед запрошених – представники Головного управління юстиції у Чернівецькій області, його територіальних органів, Апеляційного суду Чернівецької області, Департаменту охорони здоров'я та цивільного захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації, Територіальної державної інспекції з питань праці у Чернівецькій області, завідувачі громадських приймалень з надання безоплатної первинної правової допомоги

органів юстиції області, завідувачі юридичних клінік вищих навчальних закладів, а також представники юридичних фірм і громадських правозахисних організацій.

Під час зустрічі було обговорено питання: • підвищення потенціалу організацій, що надають правові послуги; • консультування малозабезпечених громадян; • доступу до правосуддя та ознайомлення з досвідом роботи громадських приймалень з надання безоплатної первинної правової допомоги

органів юстиції області, завідувачі юридичних клінік вищих навчальних закладів, а також представники юридичних фірм і громадських правозахисних організацій.

Під час зустрічі було обговорено питання: • підвищення потенціалу організацій, що надають правові послуги; • консультування малозабезпечених громадян; • доступу до правосуддя та ознайомлення з досвідом роботи громадських приймалень з надання безоплатної первинної правової допомоги

1 стор.

Загальна декларація прав людини – основа міжнародного правового захисту

Конституція України визначила: «Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними» (ст. 21), вони не можуть бути скасовані, а «при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод» (ст. 22).

В Україні діє система охорони й захисту прав і свобод, яка забезпечує захист від будь-яких посягань. Так,

- «права і свободи людини і громадянина захищаються судом»,
- «кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, використовувати для цього всі національні засоби, а також «звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна» (ст. 55).

Завдана громадянину матеріальна чи моральна шкода повинна обов'язково відшкодуватися (ст. 56).

Стаття 57 Конституції України гарантує право знати свої права, свободи і обов'язки, вважає нечинними закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права та обов'язки громадян, але не доведені до відома населення.

Конституція України створила принципово нову та якісну

шу модель механізму реалізації прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, але цей процес ніколи не може вважатися закінченим.

Для формування свідомого ставлення до використання прав і свобод необхідне підвищення рівня правової культури.

ОРГАНИ ЮСТИЦІЇ БЕРУТЬ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ПРОЦЕСІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Фахівці усіх структурних підрозділів Головного управління юстиції у Чернівецькій області залучаються до роботи Громадської приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги. Станом на грудень 2013 року зі своїми проблемами до Громадської приймальні звернулася 301 особа.

Найчастіше громадяни зверталися з питань оформлення спадщини, порядку звернення до суду, виконання рішень суду, оформлення прав на земельну ділянку, стягнення аліментів, з пенсійних питань тощо. Відповідно, з найактуальніших та проблемних питань, які турбували громадян, працівники Головного управління юстиції у Чернівецькій області виступали в засобах масової інформації із роз'ясненнями та рекомендаціями.

Для надання безоплатних кон-

сультаций громадянам, які потребують соціального захисту та підтримки і проживають у віддалених районах області, Головне управління юстиції у Чернівецькій області створило 16 візних консультативних пунктів.

Такі пункти працюють при Вижицькому районному Центрі зайнятості, Глибоцькій селищній раді, Кельменецькій районній державній адміністрації, Кіцманському технікумі Подільського державного аграрно-технічного університету, управлінні праці та соціального захисту населення Новоселицької райдержадміністрації, Новодністровській міській раді, комунальному закладі «Хотинській спеціальній загальноосвітній школі-інтернат №2», Сокирянській виправній колонії, Чернівецькому слідчому ізоляторі тощо. Чернівчани можуть також отримати правові консультації у пункті при обласній науковій бібліотеці ім. М.Івасюка.

Від початку 2013 року здійснено 28 візздів до консультативних пунктів, де надано 128 консультацій громадянам.

Головне управління юстиції у Чернівецькій області та його територіальні органи приділяють значну увагу поширенню правових знань через засоби масової інформації.

Керівництво та спеціалісти Головного управління юстиції у Чернівецькій області здійснили нинішнього року 213 виступів у ЗМІ: опубліковано 116 статей, 97 виступів відбулося на обласному радіо.

Головна спрямованість таких

публікацій полягала в доведенні до населення чинного законодавства, коментарів до нього та роз'яснення практики застосування. Серед порушуваних тем – роз'яснення земельного, житлового, цивільного та сімейного законодавства, порядку стягнення зборгованості із заробітної плати та аліментів, інформації про зареєстровані в області осередки політичних партій та громадські організації, повідомлення про зміни в законодавстві.

З метою широкого інформування населення про законодавство України, права та обов'язки людини і громадянина Головне управління юстиції у Чернівецькій області розробило та поширило у підрозділах органів юстиції, виконавчої влади, навчальних закладах області методичні рекомендації на теми:

- організація роботи міжвідомчих координаційно-методичних рад з правової освіти населення;
- організація роботи громадської приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги при Головному управлінні юстиції у Чернівецькій області та його територіальних органах;
- захист прав споживачів;
- захист прав біженців та осіб, які потребують додаткового захисту;
- правовий статус національних меншин;
- правове регулювання надання відпусток працівникам;
- огляд законодавства про зайнятість населення тощо.

Головне управління юстиції у Чернівецькій області та його територіальні органи здійснюють також державну реєстрацію нормативно-правових актів місцевих суб'єктів нормотворення, чим попереджають прийняття незаконних правових норм і порушень прав людини. Відділи державної виконавчої служби забезпечують виконання рішень судів, що сприяє відновленню порушених прав населення. Система нотаріату виконує функцію посвідчення правочинів. Державна реєстраційна служба забезпечує реалізацію конституційного права громадян на об'єднання та здійснює реєстрацію актів цивільного стану, реєстрацію прав на нерухоме майно.

Органи юстиції забезпечують розгляд звернень громадян та виконання інших функцій.

Костянтин КОНДРЮК, начальник Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Порядок звернення до Європейського суду з прав людини

Європейський суд з прав людини є міжнародним органом, який за умов, визначених Конвенцією, може розглядати заяви, подані особами, які скаржаться на порушення своїх прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод Конвенція є міжнародним договором, на підставі якого більшість європейських держав зобов'язалися дотримуватися прав і основоположних свобод людини. Ці права гарантуються як самою Конвенцією, так і протоколами до неї (№ 1, 4, 6, 7, 12 і 13), згода на обов'язковість яких надана державами – сторонами Конвенції.

Ви можете звернутися до Суду, якщо вважаєте, що Ви особисто є жертвою порушення однієї з держав – сторін Конвенції Ваших прав чи основоположних свобод, які захищаються Конвенцією та протоколами до неї. Відповідно до ст. 19 Конвенції, Європейський суд створений для забезпечення дотримання Високими Договірними Сторонами їхніх зобов'язань за Конвенцією та протоколами до неї. Відповідно до ст. 32 Конвенції, юрисдикція Європейського суду поширюється на всі питання, які стосуються тлумачення та застосування Конвенції і протоколів до неї та які передаються на його розгляд відповідно до ст. 33, 34 та 47 Конвенції. Відповідно, Суд не виконує функції національного суду й не має повноважень скасовувати або змінювати рішення національних судів. Суд не може також безпосередньо втручатися в діяльність органу влади, дія або бездіяльність якого спричинила порушення.

Ви можете звернутися до Суду лише зі скаргами, предмет яких перебуває у сфері відповідальності суб'єкта владних повноважень (наприклад: парламенту, суду, прокуратури тощо) однієї з цих держав. Суд не розглядає заяви, спрямовані проти приватних осіб чи недержавних інституцій. За п. 1 ст. 35 Конвенції, Суд приймає заяви до розгляду лише після того, як були використані усі внутрішні засоби юридичного захисту, і лише протягом шести місяців віддати винесення остаточного рішення. Суд не розглядає заяви, які не відповідають цим умовам прийнятності.

Ви можете подати заяву до Суду протягом шести місяців після ухвалення остаточного рішення судом або органом влади, до компетенції яких належить визначення питання, що є предметом Вашого звернення до Суду. Строк відрховується від моменту ознайомлення – Вашого або Вашого адвоката – з остаточним судовим рішенням за результатами звичайної процедури оскарження на національному рівні, а у разі, якщо Ви вважаєте, що ефективний засіб юридичного захисту стосовно такого порушення на

національному рівні відсутній – з моменту ствердженого порушення.

Офіційними мовами Суду є англійська та французька, але за бажанням Ви можете звертатися до Секретаріату Суду офіційною мовою однієї з держав, що ратифікували Конвенцію. На початковій стадії провадження Суд може також листуватися з Вами цією мовою. Проте, якщо Суд не визнає заяву неприйнятною на основі надісланих документів, а вирішить запропонувати Уряду висловити свою позицію щодо скарг заявника, Суд вестиме листування англійською чи французькою мовою, а Ви чи Ваш представник, за загальним правилом, повинні будете надсилати подальші зауваження англійською чи французькою мовою.

Суд приймає лише заяви, надіслані поштою (не телефоном!). Якщо Ви відправляєте заяву електронною поштою чи факсом, слід обов'язково продублювати її звичайною поштою. Також немає необхідності бути особисто присутнім у Суді для усного викладення обставин справи.

Усю кореспонденцію стосовно скарги необхідно надсилати за адресою:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 STRASBOURG CEDEX
FRANCE – ФРАНЦІЯ.**

Листи і документи, які надсилаються до Суду, не слід прошивати степлером, склеювати чи скріплювати іншим чином. Усі сторінки мають бути послідовно пронумеровані.

Після отримання від Вас першого листа або формуляру заяви Секретаріат Суду надсилає відповідь із повідомленням про те, що за Вашим іменем відкрито справу, номер якої потрібно зазначати в усіх наступних листах до Суду. Надалі до Вас можуть звернутися за додатковою інформацією, документами чи роз'ясненнями, пов'язаними із заявою. Секретаріат

Суду не надає інформації про законодавство держави, проти якої спрямовано заяву, а також не надає юридичних консультацій стосовно застосування або тлумачення національного права.

Ви маєте своєчасно і сумлінно відповідати на листи Секретаріату Суду. Будь-яка затримка із відповіддю може розцінюватися, що Ви не зацікавлені у продовженні провадження в Суді, і розгляд заяви припиняється. Якщо Ви вважаєте, що Ваша заява стосується одного з прав, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї, і що всі умови прийнятності, викладені вище, задоволені, Ви повинні ретельно і розбірково заповнити формуляр заяви й повернути його до Суду в найкоротші строки та у будь-якому випадку не пізніше шести місяців віддати направлення першого листа до Секретаріату Суду. Якщо формуляр та всі необхідні документи не будуть надіслані до Секретаріату Суду до спливу вказаного строку, це буде розцінено як те, що Ви не бажаєте підтримувати заяву в Суді і Вашу справу буде знищено.

Згідно з положеннями пр. 47 Регламенту Суду, в заяві необхідно: а) навести стислий виклад фактів, щодо яких Ви скаржитися, та суть Ваших скарг; б) зазначити права, гарантовані Конвенцією або протоколами до неї, які, на Вашу думку, були порушені; в) назвати національні засоби юридичного захисту, якими Ви скористалися; г) навести перелік рішень судів (або інших державних органів) у справі, із зазначенням дати кожного рішення та органу, який його виніс, а також коротку інформацію про зміст цього рішення. До листа необхідно додати копії самих рішень (Суд не повертає надіслані йому документи, тому надсилайте виключно копії, а не оригінали). Пр. 45 Регламенту Суду вимагає, щоби заява була підписана Вами як заявником або Вашим представником.

Якщо Ви не бажаєте розкривати свою особу, Ви маєте зазначити це в заяві до Суду й викласти причини на виправдання такого відступу від загального правила гласності провадження в Суді. У виняткових і виправданих випадках Голова Палати Суду може дати дозвіл на анонімність.

Згідно з пр. 33 Регламенту Суду, всі документи, що надійшли до Секретаріату Суду у зв'язку із заявою, за винятком поданих з приводу переговорів щодо дружнього врегулювання, як це передбачено пр. 62, мають бути доступними для громадськості, якщо з причин, викладених у п. 2 цього правила, Голова Палати Суду не вирішить інакше, з власної ініціативи або за клопотанням сторони чи іншої зацікавленої особи. Крім того, якщо Суд викладе таку інформацію в рішенні щодо прийнятності або щодо

суті справи, або ж у рішенні про вилучення справи з реєстру справ Суду, її може бути розміщено в інформаційній базі Суду HUDOC на офіційному Інтернет-сайті Суду.

На початковій стадії подання заяви Ви не зобов'язані мати представника, а якщо Ви його маєте, він не обов'язково повинен бути адвокатом. Однак, якщо Суд вирішить запропонувати Уряду висловити свою позицію у справі, Вам потрібно, за загальним правилом, мати представника (крім особливих випадків), який є практикуючим юристом в одній із держав, що ратифікували Конвенцію. Представник повинен володіти однією з офіційних мов Суду (англійською або французькою).

Якщо Ви бажаєте звернутися до Суду через адвоката або іншого представника, Вам необхідно додати до формуляра заяви довіреність, яка б уповноважувала його діяти від Вашого імені. Представник юридичної особи (підприємства, об'єднання, і т. д.) або групи осіб повинен підтвердити свої юридичні повноваження представляти заявника. Суд не може надати Вам допомогу з оплати послуг адвоката для підготовки заяви до Суду. В подальшому, а саме після рішення Суду про направлення заяви Урядові для надання зауважень, Ви, у разі браку коштів для оплати послуг адвоката, можете претендувати на отримання безкоштовної юридичної допомоги, якщо надання такої допомоги Суд визнає за необхідне для належного розгляду справи.

Процедура розгляду справи безкоштовна. Процедура розгляду справ Судом є письмовою, що не потребує Вашої особистої присутності у Суді. Вас обов'язково буде поінформовано про будь-яке рішення, винесене Судом у Вашій справі.

Для отримання детальнішої інформації Ви можете звернутися до представника Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини в Чернівецькій області, заступника начальника Головного управління юстиції у Чернівецькій області О.В. Безрядіна за адресою: м. Чернівці, вул. Грушевського, 1, кабінет 415.

Олексій БЕЗРЯДІН, представник урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини в Чернівецькій області

Про право громадян України на виїзд з України та в'їзд в Україну

Відповідно до статті 1 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», громадянин України має право виїхати з України, крім випадків, передбачених цим Законом, та в'їхати в Україну. На громадян України, які звернулися з клопотанням про виїзд з України, поширюються усі положення чинного законодавства, вони користуються всіма правами і несуть установлені законом обов'язки.

Документами, що дають право на виїзд з України та в'їзд в Україну й посвідчують особу громадянина України під час перебування за її межами, є:

- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- проїзний документ дитини;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка.

Оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон здійснюється:

■ **для громадян України, які постійно проживають в Україні і досягли 18-річного віку**, – за особистим або через своїх законних представників клопотанням про отримання паспорта до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства.

У виняткових випадках (за наявності вимог держави, до якої здійснюється виїзд, чи вимог міжнародної організації, для участі в заходах якої здійснюється виїзд, а також у разі виїзду на постійне проживання за кордон усиновленої іноземцями дитини – громадянина України) паспорт може бути оформлений до досягнення громадянином 18-річного віку. Порядок оформлення, видачі, обміну, повернення, вилучення, знищення, визнання недійсним паспорта громадянина

України для виїзду за кордон визначається Кабінетом Міністрів України. Бланки паспорта громадянина України для виїзду за кордон виготовляються на замовлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства;

■ **для громадян України, які постійно або тимчасово проживають за кордоном і досягли 16-річного віку**, – за їхнім особистим або через їхніх законних представників клопотанням про отримання паспорта до закордонних дипломатичних установ України. Громадяни України, які постійно проживають за кордоном, можуть звернутися з клопотанням про отримання паспорта також до Міністерства закордонних справ України.

Оформлення паспорта громадянам України, які не досягли 16-річного віку, здійснюється на підставі нотаріально засвідченого клопотання батьків або їхніх законних представників у разі потреби в самостійному виїзді таких осіб за кордон.

Особи, які звертаються за отриманням паспорта, сповіщають дані про себе, відомості про сімейний стан і наявність неповнолітніх дітей та утриманців, про відсутність обставин, що обмежують, відповідно до цього Закону, право на виїзд за кордон.

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон оформляється на період до десяти років з можливіс-

тю продовження на такий же термін. Продовження терміну дії паспорта провадиться у порядку, встановленому для оформлення його видачі.

5 грудня 2013 року набрав чинності прийнятий Верховною Радою України та підписаний Президентом України Закон 671-VII, яким внесено зміни до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України».

Відповідно до внесених змін, з числа підстав для відмови у видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон виключено відсутність відстрочки у призові на строкову військову службу. Таким чином, підрозділи міграційної служби відтепер не контролюватимуть при оформленні паспорта громадянина України для виїзду за кордон зазначені обставини, отже подання довідки з військових комісаріатів для юнаків призовного віку при оформленні закордонного паспорта втратило необхідність.

■ **Оформлення проїзного документа дитини** здійснюється на підставі нотаріально засвідченого

клопотання батьків або законних представників батьків чи дітей у разі потреби самостійного виїзду неповнолітнього за кордон. У клопотанні зазначаються відомості про дитину, а також про відсутність обставин, які обмежують, відповідно до цього Закону, право на виїзд за кордон (лише для дітей віком від 14 до 18 років). За відсутності згоди одного з батьків виїзд неповнолітнього громадянина України за кордон може бути дозволений на підставі рішення суду.

Проїзний документ дитини видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства.

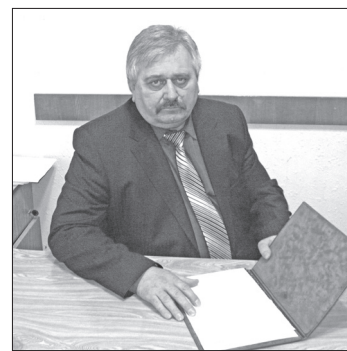
Проїзний документ на дитину оформляється терміном на три роки або до досягнення нею 18-річного віку. Виїзд з України на постійне проживання дітей віком від 14 до 18 років може бути здійснений лише за їхньою згодою, оформленою письмово і нотаріально засвідченою.

За видачу проїзного документа дитини державне мито не справляється.

■ **Оформлення дипломатичного або службового паспорта** громадянину України здійснюється консульською службою Міністерства

закордонних справ України у встановленому порядку. За видачу дипломатичного або службового паспорта державне мито і консульський збір не справляються.

За громадянами України зберігаються на її території майно, кошти, цінні папери та інші цінності, що належать їм на праві приватної власності. Будь-яке обмеження їхніх громадянських, політичних, соціальних, економічних та інших прав не допускається.

Мірча БЕЖЕНАР, заступник начальника Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Гарантії реалізації прав молоді на працю

Молодь є важливою складовою сучасного українського суспільства, носієм інтелектуального потенціалу, визначальним чинником соціально-економічного прогресу.

5 лютого 1993 року прийнято Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", яким визначаються загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Статтю 1 Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" молоддю, молодими громадянами визнаються громадяни України віком від 14 до 35 років. Слід зазначити, що Цивільний кодекс України визнає осіб у віці від 14 до 18 років – неповнолітніми. Згідно із статтею 7 цього Закону, держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю.

Відповідно до статті 187 Кодексу законів про працю України неповнолітні, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством України.

Не допускається прийняття на роботу осіб молодше шістнадцяти років. За згодою одного із батьків або особи, що його замінює, можуть, як виняток, прийматись на роботу особи, які досягли п'ятнадцяти років.

Для підготовки молоді до продуктивної праці

допускається прийняття на роботу учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і середніх спеціальних навчальних закладів для виконання легкої роботи, що не завдає шкоди здоров'ю і не порушує процесу навчання, у вільний від навчання час по досягненні ними чотирнадцятирічного віку за згодою одного з батьків або особи, що його замінює.

Згідно статті 26 Кодексу законів про працю України випробування не встановлюється при прийнятті на роботу: осіб, які не досягли вісімнадцяти років; молодих робітників після закінчення професійних навчально-виховних закладів; молодих спеціалістів після закінчення вищих навчальних закладів.

На кожному підприємстві, в установі, організації має вестись спеціальний облік працівників, які не досягли вісімнадцяти років, із зазначенням дати їх народження.

Забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років на важких роботах і на роботах з шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах.

Граничними нормами підймання та переміщення вантажів неповнолітніми є

- 1) для юнаків:
 - у віці 15 років – не більше 8,4 кілограми;
 - у віці 16 років – не більше 11,2 кілограми;
 - у віці 17 років – не більше 12,6 кілограм;
- 2) для дівчат:
 - у віці 15 років – не більше 4,2 кілограми;
 - у віці 16 років – не більше 5,6 кілограм;
 - у віці 17 років – не більше 6,3 кілограми.

Усі особи молодше вісімнадцяти років при-

ймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду і в подальшому, до досягнення 21 року, щороку підлягають обов'язковому медичному оглядові.

Забороняється залучати працівників молодше вісімнадцяти років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні. Нічними вважаються роботи з 10 години вечора до 6 години ранку. Надурочними вважаються роботи понад встановлену тривалість робочого дня.

Для робітників віком до вісімнадцяти років норми виробітку встановлюються виходячи з норм виробітку для дорослих робітників пропорційно скороченому робочому часу для осіб, що не досягли вісімнадцяти років.

Скорочена тривалість робочого часу встановлюється для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) - 24 години на тиждень. Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час, не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу для осіб відповідного віку.

Заробітна плата працівникам молодше вісімнадцяти років при скороченій тривалості щоденної роботи виплачується в такому ж розмірі, як працівникам відповідних категорій при повній тривалості щоденної роботи.

Праця працівників молодше вісімнадцяти років, допущених до відрядних робіт, оплачується за відрядними розцінками, встановленими для дорослих працівників, з доплатою за тарифною

ставкою за час, на який тривалість їх щоденної роботи скорочується порівняно з тривалістю щоденної роботи дорослих працівників.

Щорічні відпустки працівникам віком до вісімнадцяти років надаються у зручний для них час, повної тривалості у перший рік роботи, за їх заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про відпустки» особам віком до вісімнадцяти років надається щорічна основна відпустка тривалістю 31 календарний день.

Звільнення працівників молодше вісімнадцяти років з ініціативи власника або уповноваженого ним органу допускається тільки за згодою районної (міської) служби у справах дітей.

Іра НІМІЖАН, начальник відділу реєстрації нормативно-правових актів, систематизації законодавства, правової роботи та освіти Головного управління юстиції у Чернівецькій області

17 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ПРАЦІВНИКА ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

Шановні працівники державної виконавчої служби Головного управління юстиції та його територіальних органів, від усього серця щиро вітаю Вас з Вашим професійним святом – Днем працівника державної виконавчої служби!

Роль державного виконавця складна, і разом з цим, відповідальна, оскільки потребує виняткового професіоналізму та надзвичайної відданості справі.

Від компетентності, сумлінності та неупередженості державних виконавців залежить своєчасність і повнота виконання судових рішень, а відтак – забезпечення дотримання прав та свобод громадян. Переконаний, що всі працівники державної виконавчої служби цілком усвідомлюють відповідальність, яка за професійною складовою на них покладена, тому й надалі гідно служитимуть інтересам України та її громадян.

Бажаю Вам високого професіоналізму, почуття відповідальності в утвердженні законності в суспільстві, успіхів у цій нелегкій, але такій необхідній справі, міцного здоров'я, родинного щастя, добра та благополуччя!

З повагою,
Костянтин КОНДРЮК, начальник Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Примусове виконання рішень судів та інших органів і посадових осіб

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів (посадових осіб) – це сукупність дій органів і посадових осіб, визначених Законом України «Про виконавче провадження» і спрямованих на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які провадяться на підставах, в межах повноважень та у спосіб, визначені цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню (ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження»).

Не може бути жодних сумнівів у важливості діяльності судової гілки влади у процесі здійснення правосуддя, а також діяльності інших уповноважених органів, спрямованої на захист законних прав та інтересів учасників суспільних відносин. Поряд з цим, не менш важливим є і втілення в життя їхніх рішень, а також установлення чіткого механізму реалізації положень документів, які набрали юридичної сили та повинні бути виконані незалежно від волі учасників правовідносин і сторонніх осіб.

Примусове виконання рішень в Україні покладається на Державну виконавчу службу, яка входить до системи органів Міністерства юстиції України. За наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення, або у разі виконання зведеного виконавчого провадження при органах державної виконавчої служби можуть утворюватися виконавчі групи в порядку, встановленому Міністерством юстиції України, до складу яких включаються державні виконавці одного або кількох органів ДВС.

Вже у самому визначенні виконавчого провадження підкреслюється, що діяльність органів Державної виконавчої служби України відбувається виключно в межах і в спосіб, передбачений як Законом, так і самим рішенням, яке підлягає примусовому виконанню.

Примусове виконання рішень здійснюється державною виконавчою службою на підставі виконавчих документів. Закон України «Про виконавче провадження» визначає такий перелік виконавчих документів:

- виконавчі листи, що видаються су-

дами, та накази господарських судів, у тому числі на підставі рішень третейського суду, Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України;

- ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних та кримінальних справах у випадках, передбачених законом;

- судові накази;
- виконавчі написи нотаріусів;
- посвідчення комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень цих комісій;

- постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

- рішення органів державної влади, прийняті з питань володіння і користування культовими будівлями та майном;

- постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору, витрат на провадження виконавчих дій та накладення штрафу;
- рішення інших органів державної влади у випадках, якщо за законом їх виконання покладено на державну виконавчу службу;
- рішення Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини».

Підкреслимо важливість зазначення у виконавчому документі повної та достовірної інформації про боржника, що дозволяє іденти-

фікувати його як фізичну особу, яка перебуває у трудових відносинах з працедавцем та отримує заробітну плату, або фізичну особу-підприємця, яка має відкриті рахунки та здійснює обслуговування господарської діяльності за допомоги банківських установ.

У ст. 32 Закону подається конкретний перелік заходів примусового виконання, які у своїй сукупності можуть забезпечити реалізацію державним виконавцем положень рішення суду та іншого органу, посадової особи, які підлягають примусовому виконанню.

До них, зокрема, належать:

- звернення стягнення на кошти та інше майно (майнові права) боржника, у тому числі, якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб;

- звернення стягнення на заробітну плату (заробіток), доходи, пенсію, стипендію боржника;

- вилучення в боржника і передача стягувачу певних предметів, зазначених у рішенні;
- інші заходи, передбачені рішенням.

Цей перелік не є вичерпним, оскільки примусовому виконанню можуть підлягати виконавчі документи, пов'язані з розглядом немайнових спорів, таких як виселення або вселення осіб, поновлення на роботі незаконно звільнених працівників, зобов'язання вчинити певні дії або утриматися від їхнього вчинення, відібрання дитини тощо. В таких випадках державному виконавцю Закон дозволяє залучати працівників інших органів та установ, в тому числі правоохоронних, участь яких потрібна для забезпечення дотримання законних прав та інтересів усіх учасників виконавчого провадження в процесі примусового виконання рішення.

Стягнення на майно боржника звертається в розмірі та обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження. У разі, якщо боржник володіє майном спільно з іншими особами, стягнення звертається на його частку, що визначається судом за поданням державного виконавця.

Стягнення звертається на заробітну плату,

пенсію, стипендію та інші доходи боржника у разі відсутності в боржника коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах, відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум, а також у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів та стягнення на суму, що не перевищує трьох мінімальних розмірів заробітної плати.

Про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника державний виконавець виносить постанову, яка надсилається для виконання підприємству, установі, організації, фізичній особі, фізичній особі – підприємцю за місцем отримання боржником відповідних доходів.

Закон визначає чітку процедуру перерахування коштів у процесі стягнення з періодичних платежів, а також частку від офіційного доходу, яка може бути спрямована на погашення заборгованості. За загальним правилом, вона складає 20% від доходу. А випадках • стягнення аліментів, • відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, • відшкодування шкоди у зв'язку із втратою годувальника • та збитків чи шкоди, заподіяних злочином, – 50%.

Диференціація заходів примусового виконання рішень судів та інших органів та посадових осіб, рішення яких підлягають примусовому виконанню спрямована, першочергово, на забезпечення повного та своєчасного виконання рішення та реалізації законних вимог стягувача в разі відсутності доброї волі боржника.

Порядок, умови здійснення виконавчого провадження, порядок звернення стягнення на майно, заробітну плату та інші види доходів боржника передбачені законом України «Про виконавче провадження». У разі неявки боржника до державного виконавця у зазначений день і час, до такої особи можуть бути застосовані штрафні санкції та примусовий привід через органи внутрішніх справ. Одночасно з цим винна особа несе кримінальну відповідальність за умисне невиконання судового рішення за ст. 382 Кримінального кодексу України.

Віктор БАТАМАНЮК, начальник Шевченківського відділу державної виконавчої служби

17 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ПРАЦІВНИКА ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

Відводи у виконавчому провадженні

Відповідно до частини 1 ст. 16 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець, експерт, спеціаліст, оцінювач, перекладач не можуть брати участі у виконавчому провадженні і підлягають відводу, якщо вони є близькими родичами сторін, їхніх представників або інших осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні чи зацікавлені в результаті виконання рішення, або є інші обставини, що викликають сумнів у їхній неупередженості.

Підстави для відводу, безпосередньо визначені в нормі закону. Сюди слід віднести відомості про те, що державний виконавець, експерт, спеціаліст, оцінювач, перекладач є близькими родичами сторін, їхніх представників чи інших осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні чи зацікавлені в результаті виконання рішення.

Відповідно до ст. 32 Кримінального процесуального кодексу України, близькими родичами є батьки, дружина, діти, рідні брати та сестри, дід, баба, внуки.

Підстави для відводу можуть виникати й внаслідок суб'єктивного уявлення сторін виконавчого провадження. Зацікавленість державного виконавця, експерта, спеціаліста або перекладача у результатах виконання рішення слід розуміти як наявність у них матеріального чи морального інтересу в результаті тих дій, які супроводжують виконання рішення.

За наявності підстав для відводу зазначені особи зобов'язані заявити самовідвід. З тих же підстав відвід таким особам може бути заявлений стягувачем, боржником або їхніми представниками.

Згідно з вимогами Закону, відвід має бути вмотивованим, викладеним у письмовій формі. Питання відводу у виконавчому провадженні не обмежене у часі, він може бути заявлений у будь-який момент до закінчення виконавчого провадження.

Це пояснюється тим, що відомості про родинні стосунки між особами, зазначеними у част. 1 ст. 16 Закону, не були відомі зацікавленій стороні виконавчого провадження до відкриття або одразу після винесення постанови про відкриття виконавчого провадження. Окрім того, відповідно до Закону, до участі у виконавчому провадженні можуть бути залучені експерт, спеціаліст, оцінювач, перекладач на стадії примусового виконання виконавчого документа, і тому законодавцем передбачене право сторін виконавчого провадження оголосити відвід іншим учасникам виконавчого провадження до закінчення виконавчого провадження.

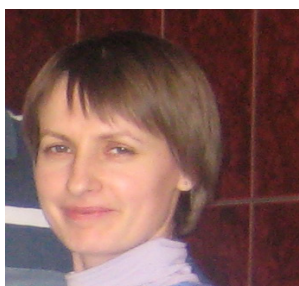
Посадові особи, які мають право на розгляд питання про відвід державного виконавця, експерта, спеціаліста, оцінювача чи перекладача, зобов'язані розглянути заяву про відвід або самовідвід у строк до п'яти робочих днів.

Питання про відвід державного виконавця вирішується начальником відділу, якому підпорядкований державний виконавець. За результатами розгляду начальником відділу виноситься вмотивована постанова, якою він може задовольнити відвід або відмовити у його задоволенні. У разі відводу державного виконавця виконавчий документ передається у встановленому порядку іншому державному виконавцеві або іншому органу державної виконавчої служби.

У випадку, якщо одна із сторін виконавчого провадження має підстави оголосити відвід не тільки державному виконавцю а всьому відділу ДВС, це питання підлягає вирішенню керівником відповідного органу державної виконавчої служби вищого рівня. Постанова про задоволення чи відмову у задоволенні відводу, самовідводу начальника відділу або всіх державних виконавців зазначеного відділу може бути оскаржена в десятиденний строк у порядку, встановленому цим Законом.

Питання про відвід експерта, спеціаліста, оцінювача чи перекладача вирішується шляхом винесення вмотивованої постанови державного виконавця.

Відмова у задоволенні відводу державного виконавця, експерта, спеціаліста, оцінювача, перекладача може бути оскаржена в десятиденний строк у порядку, встановленому цим Законом.

Неллі БУТА, головний спеціаліст відділу організації та контролю за виконанням рішень управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Звернення стягнення на кошти та інше майно боржника

Порядок звернення стягнення на кошти та інше майно боржника регламентує глава 4 Закону України «Про виконавче провадження». Зазначеним Порядком передбачено, що звернення стягнення на майно боржника полягає в його арешті, вилученні та примусовій реалізації.

Стягнення за виконавчими документами звертається в першу чергу на кошти боржника у гривнях та іноземній валюті, інші цінності, у тому числі кошти на рахунках і вкладах боржника у банках та інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитаріях цінних паперів.

Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються.

На кошти та інші цінності боржника, що знаходяться на рахунках, вкладах та на зберіганні у банках чи в інших фінансових установах, накладається арешт. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, які будуть відкриті після винесення постанови про накладення арешту.

У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення звертається також на належне боржнику інше майно, за винятком майна, на яке, згідно із законом, не може бути накладено стягнення. Чіткий перелік такого майна міститься в додатку до Закону.

Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати ті види майна чи предмети, на які необхідно в першу чергу звернути стягнення. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається державним виконавцем.

Стягнення на майно боржника звертається в розмірі і обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження. У разі якщо боржник володіє майном спільно з іншими особами, стягнення звертається на його частку, що визначається судом за поданням державного виконавця.

У разі якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує десяти розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване це житло, не здійснюється. У такому разі державний виконавець

зобов'язаний вжити всіх заходів для виконання рішення за рахунок іншого майна боржника, що є новою нормою в порівнянні з попередньою версією Закону до внесення змін.

Звернення стягнення на заставлене майно в порядку примусового виконання допускається за виконавчими документами для задоволення вимог стягувача-заставодержателя.

У разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача-заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернуто стягнення на заставлене майно, такий документ повертається стягувачу-заставодержателю в порядку, встановленому пунктом 8 частини першої статті 47 Закону України «Про виконавче провадження» (якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача-заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернуто стягнення).

Для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, стягнення на заставлене майно боржника може бути звернуто у разі:

- виникнення права застави після винесення судом рішення про стягнення з боржника коштів;
- якщо вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю.

Про звернення стягнення на заставлене майно для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, державний виконавець повідомляє заставодержателю не пізніше наступного дня після накладення арешту на майно або якщо йому стало відомо, що арештоване майно боржника перебуває в заставі, та роз'яснює заставодержателю право на звернення до суду з позовом про зняття арешту із заставленого майна.

За рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, здійснюються утримання, передбачені статтею 43 Закону України «Про виконавче провадження», після чого кошти використовуються для задоволення вимог заставодержателя. У разі якщо заставодержатель не є стягувачем у

виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно. У разі задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя залишок коштів використовується для задоволення вимог інших стягувачів у порядку, встановленому вказаним Законом.

Спори, що виникають під час виконавчого провадження щодо звернення стягнення на заставлене майно, вирішуються судом.

Примусове звернення стягнення на предмет іпотеки здійснюється державним виконавцем з урахуванням положень Закону України «Про іпотеку».

Порядок звернення стягнення на майно боржника – юридичної особи має певні особливості. Зокрема, статтею 65 Закону України «Про виконавче провадження» регламентовано процедуру звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи. Готівка в національній та іноземній валюті, що перебуває в касах або інших сховищах боржника – юридичної особи, підлягає невідкладному вилученню після її виявлення та складання відповідного акта державним виконавцем. Копія акта вручається представнику боржника – юридичної особи.

Вилучена готівка зараховується на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби не пізніше наступного робочого дня з моменту вилучення.

Державний виконавець звертає стягнення на кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у банках або інших фінансових установах в порядку, передбаченому Законом України «Про виконавче провадження», ст. 62 Закону України «Про банки та банківську діяльність».

Володимир БРЕНИК, заступник начальника відділу організації та контролю за виконанням рішень управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Чернівецькій області

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАВА

Роз'яснення прав людини

Права та обов'язки громадян у сфері охорони здоров'я

Відповідно до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» Кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає:

- життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування і забезпечення, який є необхідним для підтримання здоров'я людини;

- безпечне для життя і здоров'я навколишнє середовище;
- санітарно-епідемічне благополуччя території і населеного пункту, де він проживає;
- безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту та відпочинку;
- кваліфіковану медичну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря, вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій і закладу охорони здоров'я;
- достовірну та своєчасну інформацію про стан свого здоров'я і здоров'я населення, включаючи існуючі і можливі фактори ризику та їх ступінь;
- участь в обговоренні проектів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо формування державної політики в сфері охорони здоров'я;
- участь в управлінні охороною здоров'я та проведенні громадської експертизи з цих питань у порядку, передбаченому законодавством;
- можливість об'єднання в громадські організації з метою сприяння охороні здоров'я;

- правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних із станом здоров'я;
- відшкодування заподіяної здоров'ю шкоди;
- оскарження неправомірних рішень і дій працівників, закладів та органів охорони здоров'я;
- можливість проведення незалежної медичної експертизи у разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи, застосування до нього заходів примусового лікування та в інших випадках, коли діями працівників охорони здоров'я можуть бути ущемлені загальноновизнані права людини і громадянина;
- право пацієнта, який перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я, на допуск до нього інших медичних працівників, членів сім'ї, опікуна, піклувальника, нотаріуса та адвоката, а також священнослужителя для відправлення богослужіння та релігійного обряду.

Законами України можуть бути визначені й інші права громадян у сфері охорони здоров'я.

Громадяни України зобов'язані:

- піклуватись про своє здоров'я та здоров'я дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;
 - у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення;
 - вживати передбачених Законом України "Про екстрену медичну допомогу" заходів для забезпечення надання екстреної медичної допомоги іншим особам, які знаходяться у невідкладному стані;
 - виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я.
- Держава згідно з Конституцією України гарантує всім громадянам реалізацію їх прав у сфері охорони здоров'я шляхом:
- створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
 - організації і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;
 - надання всім громадянам гарантованого рівня медичної допомоги у обсязі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України;
 - здійснення державного і можли-

вості громадського контролю та нагляду в сфері охорони здоров'я;

- організації державної системи збирання, обробки і аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;

- встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у сфері охорони здоров'я.

Іванна НАПОРА, провідний спеціаліст відділу реєстрації нормативно-правових актів, систематизації законодавства, правової роботи та освіти Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Підстави для відмови у реєстрації громадського об'єднання

- Від 1 січня 2013 року набув чинності Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року №4572-VI. Цим Законом детально врегульований Порядок державної реєстрації громадських об'єднань, а також передбачений чіткий перелік підстав, які можуть стати причиною
- відмови в реєстрації громадського об'єднання,
 - направлення документів на доопрацювання чи
 - залишення документів без розгляду по суті.

Відмова у реєстрації громадського об'єднання допускається за наявності однієї або сукупності зазначених підстав.

- наявність у статуті та рішеннях, відображених у протоколі про утворення громадського об'єднання, положень, що не відповідають Конституції України, статті 4 цього Закону. Зокрема, стаття 4 Закону регламентує, що утворення і діяльність громадських об'єднань, мета (цілі) або дії яких спрямовані на ● ліквідацію незалежності України, ● зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, ● порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, ● підрив її безпеки, ● незаконне захоплення державної влади, ● пропаганду війни, насильства, ● розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, ● посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, – забороняються.

Громадські об'єднання не можуть мати воєнізованих формувань. Інші обмеження права на свободу об'єднання, у тому числі на утворення і діяльність громадських об'єднань, можуть бути встановлені виключно законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я на-

селення або захисту прав і свобод інших людей. Громадським об'єднанням не можуть надаватися владні повноваження, крім випадків, передбачених законом.

- Порушення вимог статей 7, 10 Закону стосовно засновників громадського об'єднання. Засновниками громадської організації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, досягли 18 років, а молодіжної та дитячої громадської організації – 14 років. Засновниками громадської організації можуть бути юридичні особи приватного права, у тому числі громадські об'єднання зі статусом юридичної особи.

Засновниками громадської організації не можуть бути політичні партії, а також юридичні особи, щодо яких прийнято рішення щодо їхнього припинення або які перебувають у процесі припинення.

Кількість засновників громадського об'єднання не може бути меншою, ніж дві особи. Засновниками громадської організації не можуть бути юридичні особи приватного права, єдиним засновником яких є одна і та сама особа.

Засновником громадської

організації не може бути юридична особа приватного права, якщо засновник (власник істотної участі) цієї юридичної особи внесений до переліку осіб, пов'язаних зі здійсненням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції.

Засновником громадської організації не може бути особа, визнана судом недієздатною.

- Невідповідність найменування Говимогам ст. 10 Закону. Найменування громадського об'єднання має складатися з двох частин – загальної та власної назв. У загальній назві зазначається організаційно-правова форма громадського об'єднання («громадська організація», «громадська спілка»). Найменування громадського об'єднання викладається державною мовою. Громадське об'єднання може також викласти свою власну назву поряд з державною мовою іноземною мовою або мовою національної меншини.

Власна назва громадського об'єднання не повинна бути тождою власним назвам інших зареєстрованих громадських об'єднань або громадських об'єднань, повідомлення яких прийняте в установленому цим Законом порядку.

Власна назва громадського об'єднання не може містити:

- найменування органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, складових найменувань цих органів (міністерство, агентство, служба, інспекція, комітет, адміністрація, прокуратура, суд);
- власну назву громадського об'єднання, діяльність якого заборонена в судовому порядку (протягом трьох років після набрання відповідним рішенням

суду законної сили);

- інші позначення, використання яких обмежено законом.

Власна назва громадського об'єднання не може містити слова «державний», «комунальний» та похідні від них. Власна назва навчального закладу, установи чи організації у власній назві громадського об'єднання може використовуватися лише за згоди відповідного навчального закладу, установи чи організації. Забороняється використання у власній назві громадського об'єднання історичних державних найменувань, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Власна назва громадського об'єднання має містити інформацію про статус громадського об'єднання («дитяче», «молодіжне», «всеукраїнське») та може містити інформацію про його вид («екологічне», «правозахисне» тощо). Власна назва громадського об'єднання може містити ім'я (псевдонім) фізичної особи за умови попередньої письмової згоди цієї особи або її спадкоємців, засвідченої в установленому законом порядку, якщо інше не передбачено законом.

Інна ЗАХАРЮК, провідний спеціаліст реєстраційної служби Головного управління юстиції у Чернівецькій області

Створення громадських організацій без статусу юридичної особи

Досить часто громадській організації не потрібний статус юридичної особи і, відповідно, всі проблеми, із цим пов'язані, а саме:

- не потрібно здавати фінансову звітність та сплачувати податки;
- не потрібно утримувати фахівця-бухгалтера;
- відсутні підстави для накладення санкцій за несвоєчасну подачу звітності або неправильне її оформлення.

У такому випадку громадська організація повідомляє про своє утворення реєстраційну службу районного або міського управління юстиції за місцезнаходженням такої організації.

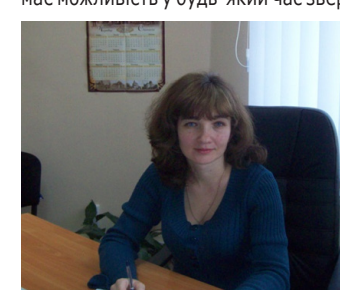
Протягом 60 днів від дня утворення громадської організації її засновники або особа (особи), уповноважена представляти громадську організацію, подають (надсилають поштовим відправленням) до реєстраційної служби заяву, форма якої затверджена Міністерством юстиції України, до якої додаються:

- примірник оригіналу або нотаріально засвідчена копія протоколу установчих зборів;
- відомості про засновників громадської організації;
- відомості про особу (або осіб), уповноважену представляти громадську організацію, до яких додається письмова згода цієї особи. Заява з повідомленням про створення громадської організації підписується засновниками громадської організації або особою (особами), уповноваженою представляти громадську організацію, а справжність їхніх підписів засвідчується нотаріально.

Реєстраційна служба протягом п'яти робочих днів від дня отримання документів за відсутності підстав для відмови приймає рішення про прийняття письмового повідомлення та вносить відомості про громадську організацію до Реєстру громадських об'єднань. Копія рішення про прийняття письмового повідомлення надається (надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення) засновникам громадської організації або особі (особам), уповноваженій представляти громадське об'єднання, не пізніше наступного дня після його прийняття.

Підставами для неприйняття повідомлення про утворення громадської організації може стати невідповідність поданих документів вимогам статей 7-10 Закону України «Про громадські об'єднання».

Громадська організація, створена без статусу юридичної особи, має можливість у будь-який час звернутися до реєструючого органу

Вікторія РОСКРУТ, завідувач сектору державної реєстрації юридичних осіб, легалізації об'єднань громадян та державної реєстрації друкованих ЗМІ реєстраційної служби ГУЮ у Чернівецькій області

Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи

Право на доступ до інформації є конституційним правом людини, яке передбачене і гарантоване статтею 34 Конституції України, поряд з правом кожного на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Це право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету й неупередженості правосуддя.

Закріплене Конституцією України право на інформацію передбачено, насамперед, Законами України «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та іншими нормативно-правовими актами.

Закон України «Про інформацію» (далі - Закон) встановлює, що кожен має право на вільне одержання, використання, поширення, зберігання та захист інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

Під інформацією Закон розуміє будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Закон закріплює основні принципи інформаційних відносин, а саме:

- гарантованість права на інформацію;
- відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією;
- достовірність і повнота інформації;
- свобода вираження поглядів і переконань;
- правомірність одержання, ви-

користання, поширення, зберігання та захисту інформації; • захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Відповідно до Закону, правона інформацію охороняється законом та держава гарантує всім суб'єктам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації.

Ніхто не може обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Суб'єкт інформаційних відносин може вимагати усунення будь-яких порушень його права на інформацію.

Розглядаючи питання реалізації права на доступ до інформації, слід зауважити на Законах України «Про звернення громадян» та «Про доступ до публічної інформації».

Закон України «Про звернення громадян» передбачає, що громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб, відповідно до їхніх функціональних обов'язків, із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, які стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їхнє порушення.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Публічна інформація – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

Особливістю цього Закону є те, що він не поширюється на відносини стосовно отримання інформації суб'єктами владних повноважень при здійсненні ними своїх функцій, а також на відносини у сфері звернень громадян, які регулюються спеціальним законом.

Право на звернення та право на доступ до публічної інформації тісно пов'язані між собою.

Звернення – це викладені у письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заява (клопотання) і скарги (ст. 3 Закону України «Про звернення громадян»), до суб'єктів владних повноважень, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності, засобів масової інформації.

Запит на інформацію – прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні (ст. 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

Проте дуже часто виникають проблеми щодо розмежування звернення громадянина та запиту на інформацію. Отримавши лист від громадянина, суб'єкту владних повноважень, об'єднанням громадян, підприємствам, установам в першу чергу необхідно звернути увагу на те, які питання порушуються в листі.

Наприклад, **звернення** стосується відстоювання прав і законних інтересів громадянина та пропозицій до діяльності суб'єктів владних повноважень, викриття їхніх недоліків (зауваження) в роботі.

А в запитах на інформацію йдеться про надання публічної інформації,

якою володіє або повинен володіти розпорядник.

Крім того, між зверненням і запитом є такі відмінності, як • порядок оформлення, • процедура реєстрації та обліку, а також • порядок отримання інформації тощо.

Закон України «Про звернення громадян» передбачає право на звернення громадянина через подання звернень, у яких має бути зазначене прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладена суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги.

Звернення може бути усним (викладеним громадянином і записаним посадовою особою на особистому прийомі) чи письмовим, надісланим поштою або переданим громадянином до відповідного органу, установи особисто чи через уповноважену ним особу, якщо ці повноваження оформлені відповідно до чинного законодавства.

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне).

Відповідно до цього Закону громадяни мають право:

- особисто викласти аргументи особи, що перевіряла заяву чи скаргу, та брати участь у перевірці поданої скарги чи заяви;
- знайомитися з матеріалами перевірки;
- подавати додаткові матеріали або наполягати на їх запиті органом, який розглядає заяву чи скаргу;
- бути присутнім при розгляді заяви чи скарги;
- одержати письмову відповідь про результати розгляду заяви чи скарги;
- висловлювати усно або письмово вимогу щодо дотримання таємниці розгляду заяви чи скарги;
- вимагати відшкодування збитків, якщо вони стали результатом порушень встановленого порядку розгляду звернень.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює, що запитувачами публічної інформації є фізичні, юридичні особи та об'єднання громадян без статусу юридичної особи.

Громадянин має право звернутися

до розпорядника інформації із запитом індивідуальним або колективним, незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

Запит може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі та повинен містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст підпис і дату за умови подання письмового запиту.

Крім того, Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює право кожної особи:

- знати у період збирання інформації, але до початку її використання, які відомості про неї та з якою метою вони використовуються, передаються чи поширюються, крім випадків, встановлених законом;
- доступу до інформації про неї, яка збирається та зберігається;
- вимагати виправлення неточної, неповної, застарілої інформації про себе, знищення інформації про себе, збирання, використання чи зберігання якої здійснюється з порушенням вимог закону;
- на ознайомлення за рішенням суду з інформацією про інших осіб, якщо це необхідно для реалізації та захисту прав та законних інтересів;
- на відшкодування шкоди в разі розкриття інформації про цю особу з порушенням вимог, визначених законом.

Іван СУШИНСЬКИЙ, голова Чернівецької обласної організації Союзу юристів України

Контрольні повноваження органу реєстрації громадського об'єднання за дотриманням Закону України «Про громадські об'єднання»

Законодавство про об'єднання громадян, що діяло до 1 січня 2013 року, надавало можливість органам, які реєстрували об'єднання громадян, здійснювати контроль та перевірки внутрішньої діяльності організацій щодо «відповідності» закону та статуту. Органи реєстрації були наділені повноваженнями витребувати документи, брати пояснення, бути присутніми на заходах громадських організацій. За порушення могли застосовуватись санкції, аж до подання позову до суду про припинення громадських організацій чи тимчасове припинення їх діяльності.

З введенням в дію нового Закону

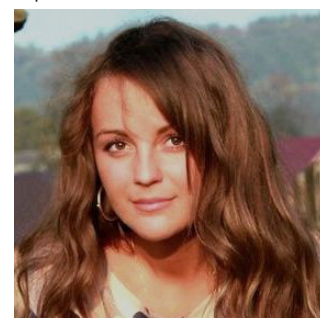
України «Про громадські об'єднання» скасовано можливість органу реєстрації втручатись у діяльність громадських об'єднань щодо перевірки відповідності їх діяльності статуту та законам. Уповноважений орган з питань реєстрації лише наділений повноваженнями перевірки дотримання вимог статуту при розгляді документів щодо змін у складі керівних органів / особи (осіб), уповноваженої представляти громадське об'єднання / місцезнаходження статуту, добровільного припинення діяльності громадського об'єднання. Також, за результатом розгляду документів, що подаються разом з повідомленням про зміни,

уповноважений орган з питань реєстрації приймає рішення про відмову у реєстрації змін, про направлення висновку за результатами правової експертизи або про залишення документів без розгляду по суті. Отже, уповноважений орган з питань реєстрації по суті контролює дотримання громадським об'єднанням вимог цього Закону лише при здійсненні правової експертизи поданих громадським об'єднанням документів.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про прокуратуру» прокурорський нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів, зокрема, громадськими організаціями, здійснюється Генеральним прокурором України і підпорядкованими йому прокурорами. Організації та їхні представники несуть відповідальність, яка передбачена за відповідні протиправні діяння законом, як і інші суб'єкти. Громадські об'єднання не можуть вчиняти дій, які заборонені Конституцією, наприклад, дії, спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, під-

риив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання між-етнічної, расової, релігійної ворожнечі,

посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

Юлія БАБИНА, головний спеціаліст реєстраційної служби Головного управління юстиції в Чернівецькій області

В рамках святкування Міжнародного дня інвалідів 03.12.2013 року начальник Головного управління юстиції у Чернівецькій області Костянтин Кондрюк відвідав Реабілітаційно-консультативний центр «Садгора» на базі Чернівецького геріатричного пансіонату.

9-10 грудня 2013 року проводилася атестація працівників Головного управління юстиції у Чернівецькій області та його територіальних органів.

Всеукраїнський тиждень права проводило на Буковині від 9 до 14 грудня Головне управління юстиції у Чернівецькій області

10 грудня 2013 року. На засіданні «круглого столу» на тему «Молодь: її права та соціальне становлення в Україні» голова Координаційної ради молодих юристів при Головному управлінні юстиції у Чернівецькій області Юрій МІНТЕНКО та студенти приватного вищого навчального закладу «Буковинський університет» обговорили питання гарантій реалізації прав молоді в Україні. Студенти Буковинського університету висловлювали власну позицію з питань захисту прав молоді, задавали цікаві питання.

10 грудня 2013 року фахівці Головного управління юстиції у Чернівецькій області провели урок на тему: «Молодь: її права та соціальне становлення в Україні» на базі державного професійно-технічного навчального закладу «Чернівецький професійний ліцей автомобільного сервісу». Під час зазначеного заходу студенти ліцею автомобільного сервісу активно працювали й ставили цікаві запитання.

Головне управління юстиції у Чернівецькій області в рамках Всеукраїнського тижня права організувало виставку юридичних видань і методичних матеріалів з питань захисту прав людини.

10 грудня 2013 року у громадській приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги Головного управління юстиції у Чернівецькій області здійснено прийом громадян у рамках Всеукраїнського тижня права.

10 грудня 2013 року Головним управлінням юстиції у Чернівецькій області проведено урок на тему: «Конвенція ООН про права дитини» в Чернівецькій гімназії №3 Чернівецької міської ради.

9 грудня 2013 року фахівці Головного управління юстиції у Чернівецькій області провели урок на тему: «Судовий захист прав людини» в Чернівецькій загальноосвітній школі №6 Чернівецької міської ради.

Автори публікацій несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, цифрових даних. Редакція може публікувати матеріали, не поділяючи думки автора. Рукописи не рецензуються. Посилання на газету «Новини від юстиції» обов'язкове.

«Новини від юстиції»
свідцтво про реєстрацію
ЧЦ №466-146пр від 27.08.2012р

Адреса редакції:
м. Чернівці,
вул.Грушевського, 1, каб.411.

Редакційна колегія:
М.Д. Беженар, В.В.Рендюк,
Ю.Т. Мінтенко

Редактор – Лариса Хомич.
Комп'ютерна верстка – Юрій Бучко.

Надруковано в типографії
ПП Мартиненко В.П.
м. Чернівці, вул. Радішева, 10.

Засновник - Головне управління
юстиції в Чернівецькій області
та ЧОО Союзу юристів України

Тираж 400
замовлення №
№23/24 19 грудня 2013 року
Передплатний індекс: 68332